

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K
kum@kum.dk
stp@kum.dk

Hørings svar fra Grundtvigsk Forum over forslag til ændring af folkeoplysningsloven og ligningsloven.

- I Grundtvigsk Forum advarer vi imod at indføre et forbud i loven mod, at der "ydes tilskud til aktiviteter, som har karakter af gudsdyrkelse eller kirkelige handlinger" (jf. lovforslag § 33 stk. 4). Vi frygter, at denne særliggørelse af religiøse holdninger, livsindstilling og ritualer kan komme til at åbne for en administrativ praksis i den kommunale forvaltning, der kommer til at udelukke foreninger med henvisninger til kristendom, kirke og andre religiøse livsanskuelser i deres formål.
- Gennemsigtighed i regnskaber går vi ind for, men vi anmoder om, at man fra lovgivningens side ikke pålægger regnskabsmæssige byrder på de mange frivillige foreninger. Flere af dem har hverken administration eller midler til at løfte byrden.

Vi mener, at det grundlæggende problem i lovforslaget er modsætningen mellem religiøse forkyndere / kirkelige aktiviteter og folkeoplysning. Det risikerer at indskrænke åndsfriheden i folkeoplysningen, og dermed i samfundet.

Vi hæfter os ved, at lovforslaget i § 1 ændres, så ordlyden fremover bliver: "Lovens afsnit I skal med respekt for forskellige holdninger sikre offentlige tilskud m.v. til den frie folkeoplysende virksomhed, der bygger på demokrati, grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, fællesskab og de enkelte initiativtageres idegrundlag."

§ 33 stk. 3 præciserer, at "Aktiviteter for børn og unge af idebestemt, politisk og religiøs art skal sidestilles med anden folkeoplysende aktivitet for børn og unge", - men nu suppleres denne paragraf med et jf. i stk. 4: "Der kan ikke ydes tilskud til aktiviteter, som har karakter af gudsdyrkelse eller kirkelige handlinger."

Den utilsigtede konsekvens kan blive en sekularistisk udvikling af kultur- og samfundsliv med folkeoplysningsloven som en slags motor. Det er selve iltningen af det liberale samfunds hjerteblod, der er i fare. For hvad betyder "aktiviteter, som har karakter af"? Forbuddet vil føre til udelukkelse og selvcensur. Det vil mistænkeliggøre Fadervor og salmesang i fx de kirkelige ungdomsbevægelser, lejre med gudstjeneste etc. Kan den lokale kirke indgå i en teaterfestival? Kan menighedsrådet holde møde på biblioteket? Kan en religiøs gruppe låne eller leje den lokale hal til et større arrangement?

Advarslen er ikke ubegrundet. Vi minder om, at tidl. kulturminister Marianne Jelved (R) i august 2014 udsendte en fortolkning af nugældende lov, der indskærpede, at kommunerne ikke må forskelsbehandle de religiøse organisationer og foreninger, der får støtte til børne- og ungdomsarbejde gennem folkeoplysning.

Vi henstiller til, at man overvejer, hvor vilkårligt det kan blive at afgøre "karakter af gudsdyrkelse". Organisationer med baggrund i monoteistiske religioner, jødedom, kristendom og islam er tydeligt gudsdyrkende. Det er religioner, som er synligt fællesskabsstiftende og som anvender forkyndelse, hvor en

østligt inspireret religiøs praksis fx meditation, yoga og selvudvikling, måske ikke i samme grad vil blive opfattet som religiøs og gudsdyrkende.

Staten skal med lov sikre gode kår for åndsfriheden ved at garantere retten til frit at ytre sig og til forsamlings- og foreningsfrihed. Folkeoplysningen skal ikke adskilles fra disse grundlæggende frihedsrettigheder. Henvisningen til demokrati og menneskerettigheder som grundlag for folkeoplysning er ikke reel, når loven i samme åndedrag fastsætter, at religiøse forkyndere og aktiviteter som har karakter af gudsdyrkelse ikke skal indgå i folkeoplysning.

Vi vil minde om, at staten ikke hverken kan eller skal udleve frihedsrettighederne, men alene garantere dem. Det er til gengæld borgerne, der opretholder og udlever retsgarantierne ved at tage frihederne i brug og udfolde dem ud fra deres religiøse, politiske eller ideologiske overbevisninger. Dette er folkeoplysningens inderste formål og af den grund et samfundsmæssigt gode, som ikke må sættes over styr på grund af misbrug.

Åndsfrihed består af to lige vigtige sider. For det første samvittigheden, som et menneske er bundet af, for det andet at staten ikke tvinger borgeren i tros- og samvittighedsspørgsmål. Det kan selvfølgelig ikke betyde, at man må bruge religion eller ideologi som påskud til at tage friheden fra andre.

Åndsfrihed, religionsfrihed og gode kår for Folkekirke, kristendom, så vel som for andre religioner og livsanskuelser medvirker til udfoldelsen af oplysning og livsforståelse i et demokratisk samfund.

På vegne af Grundtvigsk Forum

Kirsten M. Andersen, Fmd.

Vartov

Farvergade 27

1463 København K

